

ляють, оказываает негативное влияние на подведение итогов практики. Задача преподавателя, который осуществляет руководство студентами, заключается в проведении подготовительной (консультации, методическая помощь при составлении планов-конспектов, их утверждение) и контрольно-коррективной (посещение уроков, анализ, оценивание) работы. Организация тесного взаимного сотрудничества преподавателей и студентов, знание основ методики преподавания, особенностей урока иностранного языка, его структуры, современных методов, приёмов, режимов обучения, требований, которые предъявляются к анализу урока, критериев оценивания плана-конспекта урока позволяют значительно улучшить результативность педагогической практики.

Ключевые слова: производственная педагогическая практика, классификация, типичные ошибки, план-конспект урока, требования, урок иностранного языка

Nifaka Tetiana. The Ways of Improving the Efficiency of Students' Teaching Practice at the Institute of Foreign Languages. The aim of the teaching practice is to form, develop and improve the professional and communicative competence of students. Its implementation involves the increasing of teaching foreign languages, the adaptation and application of linguistic and methodological knowledge to a real learning environment, independent student's teaching foreign languages. The classification of the difficulties faced by the students during the practical training, the outlining of the ways of their overcoming, make the teachers' and students' collaboration fully productive. The attention is focus on language, methodological and psychological difficulties. Their reasons are set, the recommendations how to get them over are given. Besides, the significant difficulties are caused by the integration of the knowledge obtained in the course of learning various subjects and its adaptation to solving problems of education. The main component of the contents of the teaching practice is the preparation and giving language lessons. The monotony of the students' lesson plans has a negative impact on the results of the teaching practice and its evaluation. The task of the teachers, who supervise the students, lies in the realization of the preparatory (counseling, methodological assistance in the preparation for lesson planning, lesson plan evaluation) and control-corrective (visits to lessons, analysis, evaluation) activities. The close mutual cooperation between the teachers and students, the knowledge of teaching methods, the characteristics and peculiarities of the language lesson, its structure, modern methods, techniques, interactional modes, the requirements for the analysis of the lesson, the assessment criteria for the lesson plan can increase the effectiveness of the organization and conducting the teaching practice.

Key words: teaching practice, classification, common errors, lesson plan, requirements, foreign language lesson.

Стаття надійшла до редколегії
11.03.2013 р.

УДК [811.111:37.016]:37.091.33-027.22

**Надія Петровська,
Тетяна Судима**

Роль методу проектів як одного з видів нетрадиційного проведення занять з англійської мови

У статті підкреслено важливість новітніх методів викладання іноземної мови, зокрема використання методу проекту як одного з видів нетрадиційних практичних занять з англійської мови, який виступає засобом розвитку комунікативних навичок учнів загальноосвітніх шкіл та студентів вищих навчальних закладів. Систематизовано й узагальнено теоретичний та практичний матеріал із проблеми, що досліджується, охарактеризовано метод проекту як один з видів нетрадиційного проведення занять, представлено прийоми роботи під час проведення занять за методом проектів. Подано методичні рекомендації використання цього методу. У статті підкреслено важливість новітніх методів викладання іноземної мови, зокрема використання проектів як одного з видів презентації «Печа-Куча» як одного з методів.

Ключові слова: комунікативні навички, нетрадиційні заняття, презентація, «Печа-Куча».

Постановка наукової проблеми та її значення. Вивчення англійської мови покликано сформувати особистість, яка здатна та бажає брати участь у міжкультурній комунікації. У центрі уваги перебувають засоби формування комунікативних навичок і тому на цьому етапі розвитку методичної науки основним методом навчання є комунікативний. У процесі навчання за комунікативним мето-

дом студенти набувають комунікативної компетенції – здатності користуватися мовою залежно від конкретної ситуації. Найважливішою характеристикою комунікативного підходу є використання автентичних матеріалів, тобто таких, які реально використовуються носіями мови. Для організації сприятливого клімату, який організовує учнів/студентів на комунікацію, потрібно вибирати такі форми занять, які стимулюватимуть їхню діяльність. Саме нетрадиційні форми проведення занять з англійської мови направлені на підвищення ефективності діяльності учнів/студентів.

Актуальність використання нетрадиційних практичних занять у формуванні комунікативних навичок полягає в їх ефективності, тобто здатності нетрадиційних занять залучити всіх до процесу навчання та підтримати інтерес до вивчення іноземної мови.

Предмет дослідження – метод проектів як один із видів нетрадиційних практичних занять з англійської мови, який виступає засобом комунікативних навичок учнів шкіл та студентів вищих навчальних закладів.

Мета статті – систематизувати й узагальнити теоретичний і практичний матеріал із проблеми, що досліджується.

Поставлена мета потребує розв'язання таких **завдань**:

- 1) охарактеризувати метод проектів як один із видів нетрадиційного проведення занять;
- 2) представити прийоми роботи при проведенні одного з нетрадиційних видів занять «методу проектів» у процесі формування комунікативних навичок.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Ця стаття ґрунтується на теоретичних і методичних дослідженнях таких вітчизняних та зарубіжних учених, як Є. І. Пассов, Н. Д. Гальскова, Г. В. Рогова, Л. П. Владімірова, Є. С. Полат, Я. М. Колкер, Є. С. Устинова й інші, які зробили свій внесок у розробку методів формування комунікативних навичок та використання нетрадиційних форм практичних занять як одного із засобів їх формування [2–4; 6–8].

Сьогодні все більше уваги приділяється людині як особистості – її свідомості, духовності, культурі, а також високорозвинутому інтелекту. Відповідно, не викликає сумніву надзвичайно гостра необхідність такої підготовки, при якій учні/студенти могли б самостійно мислити, бути ініціативними й здатними творчо розв'язувати проблеми [1].

У школах, коледжах і вищих навчальних закладах має відбуватися постійний пошук, мета якого – знайти новітні форми та прийоми, які дадуть змогу поєднати в єдиний процес роботу з освіти, розвитку й виховання на всіх етапах навчання. Колективу викладачів потрібно реалізувати концепцію, яка передбачає необхідність забезпечення міцними знаннями матеріалу програми з одночасним здійсненням різноаспектного розвитку та формування особистості з урахуванням індивідуальних здібностей і можливостей.

Нетрадиційні форми занять з іноземних мов реалізуються, як правило, після вивчення якоїсь однієї теми або кількох, виконуючи функцію навчального контролю. Такі заняття проходять у незвичній, нетрадиційній обстановці, яка створює атмосферу свята, знімає психологічний бар'єр, що виникає в традиційних умовах через страх зробити помилку. Нетрадиційні уроки іноземних мов відбуваються за обов'язкової участі всіх учнів/студентів групи, а також реалізуються при використанні засобів слухової та зорової наочності.

Методично ефективними, які реалізують нетрадиційні форми навчання, розвитку й виховання, є уроки з використанням Інтернету, відеоуроки, уроки-свята, уроки-екскурсії, уроки-спектаклі, уроки-інтерв'ю, уроки-свята, уроки-проекти та ін. форми занять.

Одним із найефективніших видів нетрадиційних занять з іноземної мови є урок із використанням методу проектів, який останнім часом набуває все більше прихильників. Він спрямований на розвиток активного самостійного мислення. Цей метод дає змогу не просто запам'ятовувати та відтворювати знання, які дають учителі/викладачі, а вміти застосовувати їх на практиці.

Проектна методика відрізняється кооперативним виконанням завдань. Під час роботи над проектом діяльність є, по суті, креативною та орієнтованою на особистість. Вона передбачає високий рівень індивідуальної й колективної відповідальності за виконання кожного завдання із розробки проекту. Спільна робота групи над проектом передбачає активну взаємодію тих, хто готує певний проект. Його тема може бути або пов'язана з темою, яка вивчається на заняттях, або носити міждисциплінарний характер. При підборі тематики вчитель/викладач повинен урахувати інтереси та

потреби учнів/студентів. Виконаний проект може бути представлений у різноманітних формах: статтях, рекомендаціях, альбомах, колажах тощо. Різноманітні й форми презентації проектів: доповідь на конференції, конкурс, свято, спектакль. Головним результатом роботи над проектом буде актуалізація знань, набутих на попередніх заняттях, і нових знань, умінь та навичок, які отримали учні / студенти під час підготовки проекту і його проведення [1].

Робота над проектом здійснюється в декілька етапів та зазвичай виходить за рамки навчальної діяльності в школі / вищому навчальному закладі. Спочатку обирається тема й проблема проекту, далі формуються групи виконавців, які розробляють план роботи, розподіляють завдання між членами групи та визначають терміни виконання запланованого. Крім цього, у групі обговорюється виконання завдань, оформлення результатів, звіт із проекту, оцінка його виконання.

Робота за проектною методикою вимагає високого ступеня самостійності, пошукової діяльності, координації дій, активної дослідницької, виконавчої й комунікативної взаємодії. Роль учителя / викладача – підготувати до роботи над проектом, допомагати планувати роботу, консультувати під час виконання проекту на правах співучасника [9].

Отже, основна ідея проекту – перенести акцент із різного виду вправ на активну розумову діяльність у процесі спільної творчої роботи.

Основні завдання методу проекту:

- 1) формувати необхідні вміння та навички в різних видах мовленнєвої діяльності на рівні, визначеному програмою або стандартом;
- 2) формувати активну самостійність;
- 3) залучати до діалогу культур із використанням мови як засобу міжкультурної взаємодії;
- 4) формувати комунікативну компетенцію.

Основні принципи проектної роботи:

- 1) варіативність (використання індивідуальної, парної, групової форм роботи);
- 2) розв'язання проблем (розв'язувати проблеми, використовуючи можливості мислити, акцентувати увагу на змісті висловлювання);
- 3) навчання із захопленням. Отримання задоволення – одне з основних умов ефективності навчання;
- 4) особистісний фактор (можливість висловити свої власні ідеї);
- 5) адаптація знань (знання повинні відповідати рівню навчання).

Різновиди проектів:

- 1) за методом, який домінує в проекті (дослідницькі, творчі, пригодницькі, інформаційні, практично орієнтовані);
- 2) за характером координування проекту (із координацією, із прихованою координацією);
- 3) за характером контактів (внутрішні / регіональні, міжнародні);
- 4) за кількістю учасників (індивідуальні, парні, групові);
- 5) за тривалістю проведення (короткострокові, середньострокові, довгострокові).

Етапи проектної роботи:

- 1) планування роботи у класі/аудиторії;
- 2) виконання проекту за межами навчального закладу;
- 3) презентація проекту;
- 4) оцінка та контроль.

Критерії оцінки:

- 1) зміст, інформативність, актуальність;
- 2) граматична та лексична коректність;
- 3) оформлення;
- 4) обсяг;
- 5) представлення/презентація [5].

Наприклад, тема нашого заняття «Ведення *email*-листування». Як можна цьому навчитися? Тільки написавши кілька листів, проаналізувавши помилки та запам'ятавши кліше, які використовувались у діловій переписці. Для цього кожен студент (або група студентів) отримує завдання вивчити шаблон листа-звернення до фірми, проводиться робота з новими словами, необхідними для успішного складання листа, а після того пишеться лист на фірму (детальну інформацію про фірму ви

одержуєте від викладача) У результаті отримуєте готовий проект – написаний лист за всіма канонами ділового листування англійською мовою. Метод проектів гарний тим, що ви працюєте над тими ж завданнями, із якими стикаєтесь у реальному житті. Якість вивчення мови при цьому набагато вища, ніж при використанні інших підходів.

Одним із новітніх видів презентацій при використанні методу проекту є так звана презентація Печа-Куча (Pecha Kucha). Печа-Куча, що перекладається з японської «бла-бла-бала/*chit-chat*», була придумана у 2003 р. австрійцями Марком Дітхамом та Астрід Кляйн, які проживали в Японії. Цей формат розлетівся по цілому світу й регулярно проводиться в більш ніж 500 містах [10].

Це невеличка презентація, яка супроводжується 20 слайдами, на кожен із яких відводиться 20 секунд. За 6 хвилин 40 секунд можна розповідати про що завгодно: новий проект, оригінальна ідея, рецепт улюбленого пирога, поділитися досвідом написання сценарію, способами схуднення, приготування морозива з чаю, подорожування автостопом. Ніяких обмежень у виборі теми немає. Печа-Куча – це захоплююча інтелектуальна презентація, де в чітких рамках формату відбувається невимушене спілкування, а музика й творча атмосфера сприяють відпочинку та знайомствам. Цей формат робить презентацію короткою, дає змогу доносити свої думки у швидкому темпі, зобов'язує виступати чітко, яскраво презентувати свої проекти. Така презентація легко сприймається слухачами. Щоб її зробити, треба ретельно попрацювати, саме тому цей формат нових ідей і проектів у *Pecha Kucha* ще називають інтелектуальним карооке.

Правила *Pecha Kucha*:

- 1) Ваша електронна презентація має бути виконана у *Power Point*;
- 2) Презентація має містити 20 слайдів (зображень);
- 3) Кожен слайд показується протягом 20 секунд;
- 4) Загальний час представлення презентації складає 6 хвили 40 секунд;
- 5) Ваші коментарі до кожного слайду мають вміщуватись у 20 секунд, відведених на показ кожного слайду;

6) Ваші коментарі до слайду не повинні дублювати інформацію, представлену на самому слайді [11].

Наприклад, обрана тематика для представлення Печа-Кучі «A Diary». Слайди на цю тему можуть бути такими: шкільний щоденник, який зберігся з вашого дитинства; щоденники, які є зараз є в продажі в широкому асортименті; записи в щоденнику ділової людини; записи, які можна робити щодня: нагадування про те, що, коли треба зробити, мудрі думки тощо; про історію записів на зразок сучасних щоденників, щоденник жінки або чоловіка; щоденник якоїсь видатної людини та ін. Кожен слайд супроводжується коментарями із залученням реакції присутніх на презентації.

Висновки. Отже, учителям та викладачам важливо знайти новітні методи викладання іноземної мови, спеціальні техніки й прийоми, щоб оптимально підібрати той чи інший метод викладання відповідно до рівня знань, потреб та інтересів учнів загальноосвітніх шкіл або студентів коледжів, інститутів або університетів. Метод проектів як один із видів нетрадиційного проведення занять з іноземної мови формує активну життєву позицію, сприяє розвитку навичок у дослідницькій роботі, креативності, самостійності, підвищує мотивацію до вивчення англійської мови, удосконалює оволодіння іноземною мовою, навчає працювати в колективі.

Перспективи подальшого дослідження. Одним із перспективних напрямів є методика застосування комп'ютерних ігор і програм на заняттях з англійської мови в школі та вищому навчальному закладі.

Джерела та література

1. Бабанский Ю. К. Педагогика / Ю. К. Бабанский. – М. : Просвещение, 1983. – 479 с.
2. Владимірова Л. П. Інтернет на уроках іноземного мови / Л. П. Владимірова // ІЯШ. – 2002. – № 3. – С. 39–41.
3. Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика PDF : учеб. пособие для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – [3-е изд., стер.]. – М. : Изд. центр «Академия», 2006. – 336 с.
4. Колкер Я. М. Практическая методика обучения иностранному языку : учеб. пособие для филол. спец. высш. пед. учеб. заведений: для изучающих англ. яз. / Я. М. Колкер, Е. С. Устинова, Т. М. Еналиева. – М. : Академия, 2000. – 258 с.

5. Кочетунова Н. А. Метод проектов в обучении языку: теория и практика / Н. А. Кочетунова // Актуальные проблемы описания и преподавания русского языка : сб. науч. ст. – Новосибирск : Изд-во НГТУ, 2006. – С. 99–104.
6. Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению / Е. И. Пассов. – М. : Просвещение, 1985. – С. 101–1077.
7. Полат Е. С. Метод проектов на уроках иностранного языка / Е. С. Полат // ИЯШ. – 2000. – № 2. – С. 27.
8. Рогова Г. В. Методика обучения английскому языку на начальном этапе в средней школе. Иностранные языки : учеб. пособие / Г. В. Рогова, И. Н. Верещагина. – М. : Просвещение, 1988. – 224 с.
9. Теслина О. В. Проектные работы на уроках английского языка / О. В. Теслина // ИЯШ. – 2002. – № 3. – С. 4–46.
10. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.wired.com/techbiz/.../st_pechakucha
11. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.lookatme.ru/.../87454-pecha-kucha-yaponskiy-format-blablabl

Петровская Надежда, Судыма Татьяна. Роль метода проектов как одного из видов нетрадиционного проведения занятий по английскому языку. В статье подчёркивается важность использования метода проектов как одного из нетрадиционных способов проведения занятий по английскому языку. Такие занятия формируют интерес к иностранным языкам и развивают творческие способности учеников/студентов. Использование метода проектов также развивает коммуникативные навыки. Метод проектов стимулирует учеников/студентов использовать английский язык для коммуникации как в классе, так и за его пределами. Рассмотрены различные способы организации проектной работы, её достоинства, виды. Разрабатывая различные виды проектной работы, мы с наибольшей эффективностью используем иностранный язык. Подчеркивается, что метод проектов требует как от учеников, так и от студентов, умения использовать языковые навыки для решения различных проблем и для поиска новой информации. И парная, и групповая работа позволяет активно участвовать в дискуссиях или просто составлять жизненные ситуации. Большое внимание уделено методике «Печа-Куча», суть которой заключается в показе двадцати слайдов, каждый длиной в двадцать секунд. (Вся презентация длится шесть минут, сорок секунд).

Ключевые слова: коммуникативные навыки, нетрадиционные уроки, презентация, «Печа-Куча».

Petrovska Nadiya, Sudyma Tetiana. The Role of Project Method as one of Non-traditional Ways of Conducting English Lessons. The article deals with the importance of project method as one of non-traditional ways of conducting English lessons. Such lessons form interest to foreign languages and develop creative abilities of pupils / students. The communicative skills are developed at using project method. This method encourages the use of English both outside and inside the classroom. The ways of project method organizing, the advantages that project work presents, different types of projects are described in the given article. When we design different kinds of project work, we try to bear in mind that our pupils/students need to use the language as effectively as possible. Students' projects require pupils/students to apply their developing language skills to negotiate, solve problems and acquire new information. Both pair and group work allow the students participate actively in discussions or simply creating real-life situations. The great attention is paid to the presentation methodology «Pecha-Kucha» in which twenty slides are shown for twenty second each (six minutes and forty seconds in total).

Key words: communicative skills, non-traditional lessons, presentation, «Pecha-Kucha».

Стаття надійшла до редколегії
27.03.2013 р.

УДК 378.001

Оксана Пришляк

Інноваційні методи викладання в підвищенні якості вивчення іноземної мови

Статтю присвячено застосуванню інноваційних методів викладання в підвищенні якості вивчення іноземної мови в українському ВНЗ. Інноваційні методи, на думку автора, є активним відгуком на проблемні ситуації, які виникають як перед системою вищої освіти щодо підготовки компетентних і конкурентно здатних фахівців. Автор характеризує ці методи та аналізує їх ефективність, подає типи інтелекту. Для досягнення

© Пришляк О., 2013